

26 ARALIK
2023

HAFTALIK GÜNDEM

VURGUN ÜSTÜNE VURGUN

Borsada ardı ardına sert düşüşler yaşanıyor. Hazine ve Maliye Bakanı dahil neoliberal çevreler toz kondurmadıkları borsadaki sert düşüşler ile ilgili hemen savunmaya geçti. Bakan Şimşek "Borsa bir oyun alanı değildir" diyor. Neoliberal çevrelerin prensi ekonomist Özgür Demirtaş ise sosyal medyada Şimşek'in sözünü alıntılıyarak "Finansal Okur Yazarlığı olmayan (küçük yatırımcıyı kastediyor) bir kişi asla kendi başına hisse seçmemelidir. Parasını daima profesyonel uzmanlara danışarak kullanmalıdır." Küçük yatırımcının borsa aracılara vermedikleri komisyonunda gözü kalmış sanki.

Neoliberal borsa jargonunda "Keriz silkeleme" denilen yöntemle, ekonomik kriz koşullarında bir şekilde borsayı çare olarak gören halk kesimleri bir kere daha dolar milyarderleri şebekesi tarafından zarara uğrattılıyor. Oysa küçük yatırımcının en çok aklını çelen, ekonomi yönetiminin ve yorumcularının "Borsa yükseliyor" açıklamalarıydı.

Bir başka vurgun ortamı da yüksek faizle yaratılıyor. Merkez Bankası MB Para Politikası Kurulu 21 Aralık 2023 tarihinde yüzde 40 olan politika faizini 250 baz puan arttırarak yüzde 42,5 yaptı. Neoliberal çevreler eğer kur bu düzeylerde sabit tutulabilirse, yüzde 42,5 faiz oranıyla sıcak para girişi için gerekli ortamın sağlandığını söylüyor. İş Bankası Genel Müdürü de 26 Aralık tarihinde yaptığı yorumlarda bu faiz oranında para girişinin olmasının şartlarının yaratıldığını söylüyor. Ne de olsa yabancı yatırımcıya da üç koyup beş

alma fırsatı yaratılmış durumda. Haydi artık nazlanmayın diyor kendince.

Bütçe görüşmeleri tamamlandı. 2024 bütçesinde yine dolar milyarderlerine, faize, ranta, tarikatlara para çok, halka para yok. Kamu kaynaklarının yağması sürüyor. Çalışan emeklilere de 100. yıl ikramiyesi verilmesini sağlayan düzenleme de bir zahmet son saatlere yetiştirildi.

Asgari ücret 17 bin 2 lira oldu. Karar Erdoğan'ın komisyona katılan taraflarla Beştepe'de yaptığı toplantı sonrasında açıklandı. Birçok ekonomi yorumcusu açıklanan artış oranının enflasyon karşısında hızla erimeye başlayacağını ve tahminen Nisan ayında yine açıkl sınırının altına düşeceğini söylüyor. AKP yerel seçimlere kadar hafif bir rahatlamanın ardından tekrar emekçileri kölelik koşullarına itecek anlaşılır.

AKP ekonomiyi mahveden sıcak para ekonomisini, borcu borçla kapatma stratejisini bir kez daha yürürlüğe sokmak dışında bir yol bulamıyor. Ülkenin ve halkın varlıklarını büyük sermayenin talanına açma yolunda ısrar ediyor.

Ama burada bir konuya daha dikkat çekmek gerek. Sosyalistler, devrimciler, ilericiler, ulusal demokratik güçler bu kadar örgütsüz, dağınık şekilde siyaset hayatının kenarına itilince halkın vurgun üstüne vurgunla soyulması daha kolay oluyor. Örgütlenmek, örgütlenmek, örgütlenmek ve halkın kurtuluşunun "Halkın azim ve kararında" olduğunu göstermek gerekiyor.

AMERİKAN SALDIRISI

Milli Savunma Bakanlığının resmî açıklamasına göre 22-23 Aralık 2023'te Irak'ın kuzeyinde düzenlenen saldırılarda 12 askerimiz şehit oldu, 15 askerimiz yaralandı. Saldırı Pençe-Kilit Operasyon bölgesindeki en uçta, Türkiye'den en uzaktaki geçici üs bölgesine sızan PKK/HPG'liler tarafından gerçekleştirildi. Geçen hafta Biden ile Erdoğan arasındaki İsveç'in NATO'ya alınması konusunun ele alındığı telefon konuşması düşünüldüğünde saldırının bir Amerikan şantajı olduğu görülüyor.

Terör saldırıları Türkiye'ye ve bölge ülkelere bölünmeyi dayatan Amerikan emperyalizminin siyasal ve askerî stratejisinin parçası olarak düzenleniyor. Amerikan Özel Kuvvetlerinin savaş bütçesinde bölücü terör örgütüne milyonlarca dolar ayırdığını, silahlandırılan ve eğitilen çetelerin Amerikan subaylarının komuta desteğinde harekete geçirildiğini artık sadece yöneticiler değil, herkes biliyor.

Amerika'nın sistemli politikasını, uyguladığı stratejii, terör saldırılarıyla verdiği mesajları bildikleri hâlde Amerikan emperyalizmine tavır almak istemeyen, sözüm ona denge politikasıyla durumu idare ettiklerini sanan iktidar sahipleri kamu adına ulusal güvenliği sağlama sorumluluklarını bir kenara atarak şantaja baş eğme yoluna gidiyor. 26 Aralık 2023 tarihinde İsveç'in NATO'ya alınmasını kabul eden tasarı meclis komisyonunda kabul edildi. Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay yine de dik durmaya çalışan bir görüntü vermek için "Bu karar mecliste hızlı bir oylama yapılacağı anlamına gelmiyor" diye açıklama yaptı.

Meclis kararının ilk işaretleri televizyon tartışma programlarından gelmeye başlamıştı. İslâmcıların yayınlarında yazılar yazan Nedret Ersanel diye bir yorumcu var. Bu aralar televizyon programlarına katılıyor. Genel olarak Amerikan karşıtı bir tutumu var. Haber Türk kanalındaki tartışma programında saldırının arkasında Amerika'nın olduğunu ve buna karşılık Mecliste İsveç'in NATO'ya girişine hayır denilmesi gerektiğini söyledi. Saldırının ardından mecliste İsveç konusunda bir adım atılırsa "Bu işin rengi belli olur, Amerikan parmağı olduğu ortaya çıkar" dedi. Kemalistinden İslamcısına, MHP'lisinden İyi Partilisine diğer bütün yorumcular hep bir ağızdan Ersanel'e yüklen-diler ve saldırıyı Amerika ile Türkiye'nin çatışmasından memnun olacak Rusya ve İran gibi ülkeler tarafından da yaptırılmış olabileceğini savundular, Ersanel'i susturdular.

Terör saldırısında bu kadar çok askerimizi kaybetmek de, meclisteki iktidar ve muhalefet partilerinin ABD şantajına baş eğmesi de ulusal açıdan utanç verici.

Askerî açıdan birçok uzman bu kadar uzak bir bölgeye bu koşullarda derme çatma üs bölgeleri kurulmasının yanlış olduğunu, Hulusi Akar'ın başlattığı yanlış stratejinin bedelinin ödendiğini söylüyor. TSK hem Irak'ta, hem de Suriye'de meşru yönetimin izni ve işbirliği ile bulunmuyor. Bu daha baştan bir sürü riski beraberinde getiriyor. Terörle mücadele, komşularımızla barış ve dayanışma ilişkileri ile, meşru yönetimlerin ülke genelinde otoritesini kurmasıyla etkili şekilde yürütülür. Amerikan emperyalizminin böl parçala yönet oyunları bölge ülkelerinin dayanışmasıyla püskürtülür.

CHP'NİN STRATEJİK ZAAFI

Terör saldırısından sonra İyi Parti meclisteki partilerin ortak bildiri yayınlaması için girişim başlattı. Ortak bildiri metnini de İyi Parti tarafı yazdı. Bildiriye AKP, MHP, Saadet ve İyi Parti imza attı. CHP saldırı ile ilgili zaaf olup olmadığı konularında Milli Savunma Bakanının açıklama yapmak üzere kapalı oturuma çağırılması gerektiğini söyleyerek kendi ayrı bildirisini yayınladı. Böylece AKP medyası ortak açıklamaya CHP ve DEM dışındaki partilerin imza attığı, iki partinin terör işbirlikçiliği yaptığı yönünde etkili bir propaganda başlattı. Özgür Özel memleketi Manisa'daki cenaze töreninde yuhalandı. Şehit cenazelerindeki CHP çelenkleri parçalandı. Hatta İyi Partinin de çelenkleri parçalandı. Erdoğan ve Bahçeli çok ağır demeçlerle Özel'i ve CHP'yi hedef gösterdi. Bahçeli "Özel bu gidişle sokakta yürüye-meyecek" dedi.

Özel, bu durumu 26 Aralıkta yaptığı grup toplantısında ele aldı. Özellikle kendi taraftarlarını rahat-latacak, ellerini kolaylaştıracak bir konuşma yaptı. CHP bildirisinin ortak bildiriyle aynı anda hazırlandığını, TSK'nın arkasında olduklarını, terörle mücadele konusunda aksaklıkları konuşmak istediklerini, ortak bildiriye terörün kınandığını CHP bildirisinde ise lanetlendiğini, kendilerinin her zaman teröre karşı mücadele ettiklerini, asıl iktidar partisinin PKK ile işbirliği arayışında olduğunu, çözüm sürecini ve Habur Mahkemelerini anımsatarak vurguladı. Fakat Özel içinde olduğu durumu tersine çeviremedi. Savunmaya çekilmek, pozisyonunu değiştirmek zorunda kaldı.

Özel, yerel seçimler için DEM Parti ile işbirliği yapmaya çalışıyor. Ortak bildiriye imza atılmamasının altında bu kaygı da var. Şeyh Sait konusunda da benzeri bir sıkışma yaşanmıştı. Strateji baştan yanlış olunca taktik manevraların gücü ne olursa olsun bu hatayı kapatmaya yetmiyor. Hâlbuki böyle bir saldırı yaşandığında asıl hesap vermesi gereken tüm dünyada iktidardır. Ama CHP'nin stratejik ha-

tası yüzünden AKP tam tersine saldırının günahını CHP'ye yıktı bile. CHP üstüne bir de İsveç'in NATO'ya üyeliği konusunda da hiçbir fark koymayıp ABD şantajına baş eğen partiler arasında kalınca mesele sadece ortak bildiriye imza atıp atmamaya sıkıştı kaldı. Sonrasında gelen pozisyon değişikliği de bu sefer DEM Parti ile işbirliğini daha da zora soktu.

CHP'nin ortak bildiriye imza attıktan sonra eleştirel tutumunu sürdürmesi daha mantıklı bir adım olarak düşünülebilir. Muharrem İnce de bu yönde bir tweet atarak tartışmaya katıldı. Ama burada dikkat edilmesi gereken şey, İyi Partinin ortak bildiriye yazan parti olarak bile "terör ile işbirliği yaptılar" suçlamasıyla karşı karşıya kaldığı. Yani CHP genel stratejisini değiştirmedeği durumda bu sonuçtan kaçamaz.

CHP'nin yanlış stratejisi yüzünden terör saldırısının askerî açıdan zaafı da, siyasi açıdan zaafı da konuşulamadı. TSK'nın Suriye ve Irak'taki varlığı niye komşular ile dayanışma ilişkilerine dayanmıyor, niye meşru yönetimlerle işbirliği yapılmıyor sorusu havada kaldı. Böylece Cumhuriyetin yine dört ayak üstüne düşmüş oldu. Özellikle MHP, Şeyh Sait konusunda Cumhuriyeti savunmak, terör konusunda milliyetçilik üzerinden bir yandan AKP bir yandan da CHP ve İyi Parti tabanlarına seslenme kapasitesine ulaştı. Bahçeli tepe tepe bu avantajı kullanacaktır. Erdoğan da tabii.

Özel grup konuşmasında kendini politikalarını savunurken terör saldırısının ortaya çıkardığı zaafı kastederek "Biz merak etmek, bilgi istemek durumunda değil miyiz? Bu saldırıda üçüncü bir taraf yok mu?" dedi. Ama doğrudan Amerika'nın adını vermedi. Bu kadarlık bir basiret bile gösteremedi.

Oysa CHP kurucu değerlerine dönse ve emperyalizme karşı mücadele eden parti olduğunu anımsasa siyaset sahnesinde köklü değişikliklere yol açabilir, Cumhuriyetin altının oyulmasını durduracak temel halk gücünü harekete geçirebilir.

İKTİDAR BLOĞUNUN STRATEJİK ZAAFI

Aralık ayı mecliste bütçe görüşmeleriyle geçti. Son günkü görüşmelerde meclise AKP listesinden giren İstanbul milletvekili ve Hüda Par Genel Başkanı Zekeriya Yapıcıoğlu “Eyalet sistemi, özerklik ve federasyon gibi yönetim modelleri serbestçe tartışılmalıdır” dedi. Bu sözleri CHP’den ya da DEM Partiden biri söylese linç edilmeye yeter. Ama Bahçeli bile bu açıklamaya cevap vermedi. Sonrasında AKP içinden “Anayasanın değişmez ilkeleri ve üniter devlet yapısı tartışılmaz” yönünde açıklamalar geldi.

Hüda Par da yerel seçimlerde AKP ile işbirliğini sürdürme kararı almıştı. Yapıcıoğlu’nun DEM Partinin bile açıktan dillendirmedeği bir konuyu meclis gündemine getirme cesaretini nasıl bulduğu ortada. AKP, DEM Parti ile işbirliği için Hüda Par üzerinden havuç sopa taktiği kullanmaya devam ediyor. İktidar uğruna ülkenin karnını Amerikan işbirlikçilerine açmakta sakınca görmüyorlar.

CHP sözcüleri de Hüda Par üzerinden “Bölücülerle işbirliği yapıyorlar” diye propaganda yürütecektir.

Benzer bir havuç sopa taktiği, AKP’nin yönettiği kayyumun Diyarbakır’da bir bulvara Şeyh Sait adını vermesiyle başlayan tartışmalarda da yaşandı. AKP sözüm ona bu adımını dengelemek için İzmir Buca’da bir okula, işkenceci olduğu hemen hemen her kesim tarafından kabul edilen, Diyarbakır Cezaevinin 12 Eylül dönemindeki komutanı, insanlık suçlusu Esat Oktay Yıldırım’ın adını verdirdi. AKP milletvekili Orhan Miroğlu, “Bakanım ayıp oldu” diye sitem etti. Bakanlık ise ismin verilmesinin valiliğin yetkisinde olduğunu söyledi. İsmi verilmesinden üzüntü duyduklarını açıkladılar. Bu büyük bir akıl tutulması ve siyasette kör dövüşünün hâkim olduğunun göstergesi. Siyasetteki kayıkçı kavgasına son vermek için solun, ilericilerin, ulusal demokratik güçlerin etkisini arttırması gerekiyor.

İktidar partileri de, mecliste temsil edilen muhalefet partileri de Kürtleri, Amerikan işbirlikçilerine terk etmiş görünüyor. İki tarafın da ufkunda Kürtlerin Amerikan ordusuna asker yazılmaktan, Amerikan çıkarları uğruna savaştan savaşa sürüklenmekten rahatsız olduğu fikri yok. Kürtlerin de halkların kardeşliği ve dayanışması temelinde bölgesel sorunların çözülmesi için istekli olabileceği, Amerikan emperyalizmine ve yıkım politikalarına karşı harekete geçme yolları arayacağı beklentisi yok. Koca bir halkı Amerika’ya terk etmekten çekinmiyorlar.

ANAYASA ASKIDA

Anayasa Mahkemesi, AYM Hatay Milletvekili Can Atalay hakkında ikinci kez hak ihlali kararı verdi. AYM’nin Can Atalay’ın yargılanmasında hak ihlali olduğu, seçildiği için serbest bırakılması gerektiği yönündeki kararı Yargıtay tarafından işleme konulmamıştı. Atalay’ın avukatları AYM kararının yerine getirilmemesi dolayısıyla tekrar yüksek mahkemeye başvurmuştu.

AYM kararını gündeme alan 13. Ağır Ceza Mahkemesi toplantıda gerekçeyi beklemeye karar verdi. Oysa AYM kararı, tartışmasız şekilde ve hemen uygulanır. Herkesi ve her kurumu bağlar. Gerekçeyi beklemek diye bir durum yok. Buna rağmen gerekçe yayınlandığında da yerel mahkeme doğrudan karar vermek yerine yine topu Yargıtay’a attı. Dosya Yargıtay’da bekliyor.

AYM’nin önceki kararının uygulanmaması ve ikinci kararına ayak diremeye devam edilmesi fiilen anayasayı taşıyır, tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs suçudur. Yani anayasayı bozma ve değiştirme veya ortadan kaldırmaya zor kullanarak teşebbüs etme suçudur. Türk Ceza Kanunu 309 “Cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılırlar” diyor. Bu karara direnenlerin hiç olmazsa “... bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye ..” girdiği açık. Ama ne halkın bilinç ve örgütlenme düzeyi, ne de ilericiler solcu partilerin gücü ve etkisi bu konuyu birinci gündem yapmaya yetmiyor.

KIZIL GONCALAR

AKP'nin televizyon dizileri üzerinden bir çeşit denge stratejisi izlemeye başladığını geçen hafta tespit etmiştik. Buna göre çok izlenen dizilerde ilerici ve tarikatçı karakterler benzer kötü yönlere sahip yanlış kalıplarda ısrar eden tipler olarak gösteriliyordu. AKP doğru İslam çizgisini kendisinin temsil ettiğini, ilericilerin sözde aşırılıklarını düzelden bir bakış açısına sahip olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Bu alandaki en etkili dizelerden biri de Kızıl Goncalar adlı diziydi.

Tarikatlar AKP'nin bu uygulamasına karşı kazan kaldırmaya başladı. Kızıl Goncalar setlerini basmaya kadar vardirdılar işi. Diziye resmî ve tarihî mekanlarda verilen çekim izinleri bu baskılar karşısında iptal edilmeye başlamış. Bu saldırılarda İsmailağa tarikatının daha ön planda olduğu görülüyor. Konunun bir de İslamcılar arasında fraksiyon çatışması boyutu vardır diye düşünülebilir. Bir yandan da dizinin senaristinin eski Fethullahçı olduğu haberleri sızdırılıyor.

TERÖRE ABD FONU

Amerika'nın 2024 yılı bütçesi kabul edildi. Bütçede sözde IŞİD'e karşı mücadele için bir fon oluşturuldu. Amerikan Merkez Kuvvetler Komutanlığı (CENTCOM) Özel Kuvvetler Komutanlığı bünyesindeki fona toplam 398 milyon dolar nakit olarak ayrıldı. Bu paranın 156 milyon dolarlık bölümü Suriye'de PKK/SGD'ye; 242 milyon dolarlık bölümü ise Irak'ta PKK/HPG'ye ayrılmış. Bu para fonun sadece nakit kısmını oluşturuyor. Silah, mühimmat, malzeme, personel/danışman, eğitim, tatbikat masrafları da hesaplandığında ayrılan paranın 2 milyar doları aştığı söyleniyor.

Çok yorumu gerek yok. Her şey ortada. Kuzey Irak'taki saldırı, İsveç'in NATO'ya üyeliği konusu ve bu fon haberi düşünüldüğünde Amerika'nın bölge ülkeleri ve halklarıyla ilgili planları net şekilde ortaya çıkıyor. Bu bağların kitlesel düzeyde teşhir edilmesi, Amerikan müdahalesine karşı ulusal bağımsızlığı savunacak temel adımların atılması görevi ulusal demokratik güçlerin önünde duruyor.

İSPANYA ÇEKİLDİ

Yemen'de yönetimde olan Ensarullah (Husiler), İsrail saldırıları karşısında Filistin ile dayanışma amacıyla İsrail limanlarından çıkan, İsrail'e giden ya da uğrayacak gemileri askerî hedef olarak göreceğini ilan etmişti. Ensarullah fiilen de harekete geçerek birkaç kere ticari ve savaş gemilerine füze saldırısı düzenledi ve bir gemiye el koydu. Doğrudan İsrail'e füze saldırısı da düzenlemişlerdi.

ABD, Kızıl Deniz ticaret yollarını güvence altına almak için birleşik bir deniz gücü kurma çağrısı yapmıştı. Bu güce İspanya da dahil olacağını duyurmuştu. Fakat İspanya'da sol partilerin desteği ile kurulabilen hükümet bu karardan vazgeçtiğini açıkladı. Herhangi bir gerekçe de açıklanmadı. İnsanlık adına umut verici bu karar, harekete geçen sol partilerin siyasete ağırlığını koyabilmesinin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor.

UKRAYNA SAVAŞI

Rusya, uzun aradan sonra Ukrayna cephesinde ileri bir adım attı. Beton koruganlar ve yoğun askerî tahkimatla kuvvetlendirilmiş ve bir süredir çatışmaların yoğunlaştığı Donetsk yakınlarındaki stratejik kasaba Marinka faşist işgalden kurtuldu. Putin de Marinka'nın kontrolünün Rusya'ya geçmesinin önemli bir stratejik üstünlük sağlayacağını duyurdu.

İNSANLIK ADINA UTANÇ

Filistin'deki İsrail saldırılarının gündeme alınacağı ve Amerika'nın bir haftadan fazla süredir ertelenmesi için rica ettiği Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi BMGK oturumu gerçekleştirildi. Aslında toplantıyı Amerika önermişti. "Filistin konusunda bizim veto etmeyeceğimiz bir karar alalım" diye öneride bulunmuştu. Fakat toplantı öncesindeki müzakereler bir türlü bitmek bilmediği için toplantı ertelenip duruyordu. Amerika müzakerelerde her seferinde bir taviz daha kopararak ateşkes kelimesinin ya da ateşkesi çağrıştıracak bir kelimenin kullanılmasına izin vermedi. Böylece ortaya güdük ve çok da işe yaramayacak bir karar çıktı.

BMGK kararında ancak "Sürekli insani yardımın sağlanması" gibi bir ifade geçiyor. Bunu denetlemek üzere BM Genel Sekreteri, o da İsrail ile koordineli çalışmak üzere, bir görevli atayacak. Yani ABD BM temsilcisinin bağımsız çalışmasına bile razı olmamış. Saldırgan İsrail'in denetimini istemiş.

Bütün bu tavizlere rağmen Amerika karara olumlu oy bile vermedi. Çekimser kaldı. 13 oyla kabul edilen karara Rusya da ABD'nin tutumunu protesto etmek için çekimser oy kullandı. Rusya yaptığı açıklamada kararın bu hâliyle utanç verici olduğunu, Filistin'deki hiçbir sorunu çözemeyeceğini, akan kanı durduramayacağını ama kararı veto ederek yardımların ulaşmasını engellemek istemediklerini belirtti. Böylece hiçbir daimi üyenin veto etmediği karar oy çokluğuyla kabul edilmiş oldu. Çin de karara, bu hâliyle olumlu oy vermiş oldu.

FİLİSTİN DİRENİŞİ

Filistin'de İsrail'in saldırıları biraz hız kaybetse de ağır şekilde sürüyor. Her gün çocuklar ve siviller öldürülüyor. Ölü sayısı 20 bini çoktan aştı.

İsrail ve Amerika basınına yansıyan haberlere göre İsrail ordusu, kendi ölçülerine göre ağır kayıplar vermeye devam ediyor. Hatta İsrail bu yüzden işgal ettiği bölgelerin bir kısmından çekilme kararı almış. Bir yandan da Netanyahu "Saldırıyoruz, bedeli ne olursa olsun devam edeceğiz" diye açıklama yapıyor.

Mısır üç aşamalı yeni bir öneride bulundu. Önce 15 günlük bir ateşkes olsun. İkinci aşamada bire üç oranıyla esirler bırakılsın. Sonra iki taraf kendi arasında ateşkesi uzatma görüşmesi yapsın ve bir anlaşmaya varılsın. Filistin'in iki kanadı bir araya gelsin. Seçimler yapılsın. Herkesin kabul edeceği yasal bir yönetim kurulsun, diye özetlenen plana karşı Netanyahu'dan da aşırı sağcı olan yönetimdeki çevrelerden de "Mısır da heveslenmesin, Ürdün de heveslenmesin, Gazze'de onlara hiç söz hakkı tanımayacağız" diye demeçler geldi. Bu konuda son sözü Amerika söyleyecektir.

İSRAİL SURIYE'YE DE SALDIRIYOR

İsrail, Suriye'yi sürekli bombalıyordu. 25 Aralıkta gerçekleşen bombardımanda İran'ın Suriye'deki Devrim Muhafızlarının komutanı Tuğgeneral Razi Musavi'yi öldürdü. Kasım Süleymani'nin ekibinden olan Musavi'nin yerini özel olarak tespit etmişler ve nokta atışıyla bombalamışlar. Haber İsrail'de siyonistler arasında bayram havası yarattı. İran Cumhurbaşkanı da "Bunun bedelini ödeyeceksiniz. İsraili sömürgeciler çok sevinmeyin" dedi.

ARJANTİN

Arjantin'de yönetime gelen Devlet Başkanı Javier Milei hükümeti, neoliberal faşist icraatlarına devam ediyor. Lavrov 26 Aralıkta, Arjantin'in BRİCS'e resmen başvurarak katılma kararının hayata geçirilmesi konusunda mola istediğini açıkladı. Arjantin yönetimi doğrudan çekilme kararı almamış ama kararı gözden geçirmek için süre istemişler. Lavrov BRİCS'in Arjantin'in mola hakkını tanıdıklarını duyurdu. Arjantin'in üyeliği resmen 1 Ocak 2024 tarihinde başlayacaktı. Büyük beklenti Milei'nin üyelikten çıkacağı yönünde.

Milei Amerika'ya ilk resmî gezisini yaptı. Hamas'ı terörist örgütler listesine aldı. Gösteri hakkı çok kötüye kullanıldığı için her önüne gelen miting yapamaz, açıklama yapamaz diye karar aldı. Bu hakkı kısıtlayacaklarını söyledi. Ama henüz yasal bir adım atılmadı. Milei'ye karşı sosyal hakların kısıtlanmasına ve eylem hakkını yasaklama kararına karşı protestolar başladı. Arjantin sendikalarının harekete geçmiş olması umut verici.

BU DA MI OLUR?

Ukrayna ulusal kimliğinin oluşmasında Ortodoksluk önemli bir unsurdur. Katolik Polonya feodal beylerine karşı bağımsızlık mücadelesiyle şekillenen ülkede Ortodoksluk önemli bir kimlik durumunda. Ortodoksluk ile Katoliklik arasındaki en temel şekilsel farklardan biri de İsa peygamberin doğum tarihi. Katolikler 25 Aralık, Ortodokslar ise 7 Ocak tarihini kabul ediyor.

Zelenski yeni çıkardığı "Bayramların kutlanma gününün değiştirilmesine dair kanun" adındaki kararname ile "Biz Rusya ile beraber olmak istemiyoruz. Çünkü Ruslar bize saldırdı. Onlarla aynı geleneğe sahip olamayız. Biz şimdi Avrupa geleneğine sahip olacağız" diyerek Katoliklerin kabul ettiği 25 Aralık tarihini artık İsa'nın doğum günü olarak kutlanmasına karar verdiğini duyurdu. Yani bin yıllık bir geleneği, öğretiyi farkını bir kararname ile yok etmeye karar verdi. Tabii ki bu kararın Zelenski açısından ağır sonuçları da olacaktır. Bu kararname, çaresizlik içindeki işbirlikçi yönetimlerin ne kadar büyük bir akıl tutulması yaşayabileceklerini gösteren bir ibret vesikası olarak tarihte yerini alacaktır.

25 Aralık tarihinde bütün Ukrayna televizyonları zorunlu olarak 25 Aralık kutlamalarını canlı olarak yayınladı. Bütün halk Katolik tarihine göre yapılan kutlamalara katılmaya zorlandı.

SİRBİSTAN'DA BATICI PROTESTOLAR

Ülkede yapılan seçimleri kaybeden Batıcı partilerin oluşturduğu "Sırbistan Şiddete Karşı" bloku sokak gösterilerine başladı. Seçim sonuçlarının açıklandığı gecedan itibaren gerçekleştirilen gösterilerde kişileri ve kurumları hedef alan şiddet eylemleri gerçekleştirildi. Rusya, "Batılılar burada Ukrayna örneğini tekrarlamak istiyorlar" diye açıklama yaptı. Sırbistan Cumhurbaşkanı Vucic, "Dışarıdan dost bir ülkenin verdiği istihbaratla kimin ne hazırladığının farkındayız. Onları halledeceğiz. Bana her yerden telefonlar geliyor, Belgrad'a gelelim gösteri yapalım diye. Ben arayanlara gerek yok dedim. Burada hiç izin vermeyiz böyle bir şeye" dedi ve gösterileri örgütleyenleri tutuklayıp dağıttılar. Gelişmelerin ne yönde olacağını takip etmek gerekiyor.

Sırbistan'da Vucic, Batı ile Rusya arasında bir denge tutturmaya çalışan ama daha çok bağımsızlıkçı eğilim taşıyan bir siyasetçi. Bu yüzden Rusya ile ilişkileri daha yakın. Türkiye ile de arası iyi. Dış politikada da genel olarak emperyalizme direnen ülkelerle yakın ilişki kuruyor. Ülkenin NATO'ya üye olmasına karşı çıkıyor. Daha ilerici olan Sırbistan Sosyalist Partisi de Vucic'i destekliyor.

İRAN İLE SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

İran, 26 Aralık tarihinde Avrasya Ekonomik Birliği ile serbest ticaret anlaşması imzaladı. Bu iki taraf açısından da önemli bir kazanım.

Rusya, Arap Ülkeleri İşbirliği Forumunda, BAE ile İran arasında egemenliği tartışmalı olan adaların durumunun incelenmesi yönündeki karara imza atmıştı. İran, Rusya'yı bu adımdan dolayı protesto etmişti. İran adaların kendi toprağı olduğunun tartışılmayacağını, BAE ise bu adaların kendisine verilmesi gerektiğini savunuyor. Adalar günümüzde İran'ın kontrolünde. Serbest ticaret anlaşmasının, Rusya İran ilişkilerindeki bu sıkıntılı durumda imzalanıyor oluşu da önemli. İki ülke arasındaki bağların farklı düşünceler yüzünden bozulmayacağını gösteriyor.

AEB TOPLANTISI

Avrasya Ekonomik Birliği AEB toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıya Rusya ile ilişkiler konusunda çeşitli arzular çıkaran Ermenistan Başbakanı Paşinyan da katıldı. Toplantıda 2030 ve 2045 ekonomik planı kabul edildi. Planı Ermenistan da imzaladı. Putin bu gelişmeyi özel olarak vurguladı. "Toplantıya katılan her devlet aralarında görüş ayrılıkları olsa da bu belgeyi imzaladı" dedi.

AEB'de Rusya'yı temsil eden yöneticiler aynı zamanda Rusya ekonomi yönetiminin kamucu ve planlı ekonomiden yana olan, üretimin geliştirilmesine öncelik veren çevrelerinden oluşuyor. AEB ülkeleri Rusya, Belarus, Kazakistan, Kırgızistan, Ermenistan.

İran, Mısır, Suriye başta olmak üzere birçok ülke ile serbest ticaret anlaşması imzaladı. Burada yokluğuyla kendilerini belli eden üç devlet var. Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan. Türkmenistan'ın katılmaması bir açıdan tarafsızlık statüsünü sürdürmeyi istediği için belki açıklanabilir. Ama diğer iki devletin katılmaması zayıflık olarak görülmelidir.

Şİ BİDEN GÖRÜŞMESİ

Geçen ay, 11-17 Kasım 2023 tarihleri arasında Amerika'da gerçekleştirilen Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği zirvesine Çin de katılmış ve bu durum tartışmalara neden olmuştu. Çin'in ABD ile ilişkileri gerginken, Filistin savaşı devam ederken zirveye katılması eleştirilmişti. Zirve sırasında iki ülke devlet başkanları Şi ve Biden görüşmesi de gerçekleştirilmişti. Görüşmenin ayrıntıları Amerika tarafında yeni açıklandı.

Heyetler arası yapılan görüşmede Şi, "Siz belgelerinizde 2025 veya 2027'de Tayvan'ı istila edeceğimizi yazıyorsunuz. Bu yanlış. Önce düzeltelim. Bu konuda tarihine henüz karar vermedik. Ama Tayvan ile kesin olarak birleşece-

ğiz. Mutlaktır bu. Bunu siz de bilin. Biz zaten söylüyoruz. Ama amacımız bunun barışçı olması. Ve sizden rica ediyorum, bu toplantının sonunda Amerika şöyle bir açıklama yapsın, Çin ile Tayvan'ın barışçı birleşmesini destekliyoruz, desin. Zaten tek Çin ilkesini kabul ediyorsunuz. Bununla ilgili kanun da çıkarmıştınız. Bizimle anlaşmanız da var. Bu yönde yapılacak açıklama çok olumlu bir etki yaratır Çin kamuoyunda" demiş. Biden uzmanlarıyla görüş alışverişinden sonra toplantıda bu öneriyi reddetmiş.

Toplantının ardından Biden, Çin'i imparatorluk olmakla suçlayan bir konuşma yapmıştı.